

Zöhrab ƏLİYEV
Bibliografiyaşünaslıq kafedrasının professoru
Solmaz SADIQOVA
Bibliografiyaşünaslıq kafedrasının baş müəllimi

**SOSIAL-SİYASİ ELMLƏRİN BIBLIOQRAFİK İNFORMASIYA
TƏMİNATINDA «HEYDƏR ƏLİYEV VƏ AZƏRBAYCAN ELMİ»
ADLI BIBLIOQRAFİK GÖSTƏRİCİ MÜHÜM MƏNBƏDİR**

Sosial-siyasi məzmunlu ədəbiyyat üzrə bibliografik fəaliyyət, bu sahədə mövcud olan sənəd-informasiya və bibliografik tələbatın təsiri altında formalaşır. İctimai elmlər üzrə bibliografik informasiya fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisələrdən biri kimi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanası Azərbaycanın görkəmli siyasi və dövlət xadimlərinin əsərlərinin nəşri və bibliografiyası sahəsində mühüm işlər görmüşdür.

«XX əsrdə Azərbaycan xalqının ən böyük nailiyyətlərindən biri ölkəmizdə elmin, təhsilin sürətlə inkişaf etməsidir» ümummilli liderimizin müdrik kəlamı ilə başlayan «Heydər Əliyev və Azərbaycan elmi» adlı çap olunmuş bibliografik göstərici bu fəaliyyətin dəyərli nümunəsidir. 2010-cu ildə nəşr olunmuş bibliografik vəsait ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişinin 40 illiyinə həsr olunmuşdur. «Şərq-Qərb» mətbəəsində çapdan çıxmış kitab Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası tərəfindən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin qərarı ilə çap olunmuşdur. Bibliografik göstərici Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Mahmud Kərimovun ümumi rəhbərliyi ilə çapa hazırlanmışdır.

Görkəmli kitabxanaşünas alim, professor Abuzər Xələfov yazır: «Heydər Əliyevin nəşr edilmiş əsərləri, külliyyatı dövrümüzün nəhəng elmi-mədəni, mənəvi abidəsidir. Bu tarixi abidənin qeyri-adi müəllifi isə zamanəmizin dahi şəxsiyyəti, Azərbaycan xalqının dünya şöhrətli oğlu, ümummilli lideri Heydər Əliyevdir» [2, 196].

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin irsi öyrənilir və təbliğ edilir, gələcək nəsillərə ötürülür. Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin zəngin və hərtərəfli siyasi irsini özündə cəmləşdirən kitabların, bibliografik vəsaitlərin hazırlanması böyük əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanası tərəfindən ərsəyə gətirilən bibliografik nəşr öz əhatəliliyi, informasiyalılığı baxımından seçilir [1].

Bibliografik göstəricidə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycan elminin inkişafı sahəsindəki çoxşaxəli fəaliyyətini əhatə edən materiallar əks olunmuşdur. Bu bibliografik göstəricinin məqsədi Azərbaycan

elminin inkişafı sahəsində ümummilli liderin imzaladığı rəsmi sənədlər, elm xadimlərinə verdiyi fəxri adlar və mükafatlar, Azərbaycanın və dünyanın elm xadimlərinin Heydər Əliyev irsinə verdiyi qiymət, Azərbaycan elminin beynəlxalq əlaqələri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Mərkəzi Elmi Kitabxanasının «Heydər Əliyev irsinin təbliği» şöbəsinin fonduna daxil olan sənəd və informasiya resursları haqqında oxuculara məlumat verməkdir. Biblioqrafik göstərici Heydər Əliyevin zəngin irsini tədqiq edən və Azərbaycan elminin tərəqqisində onun xidmətlərini öyrənən mütəxəssislər üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Biblioqrafik göstəricinin tərtibçi-müəllifi filologiya elmləri doktoru Aybəniz Əliyeva-Kəngərlidir. Biblioqrafik göstəricinin elmi redaktoru Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovudur. Biblioqrafik göstəricinin tərtibində N.İsmayılov, F.Hüseynova, G.Bağirova işçi qrupunun üzvləri kimi iştirak etmişlər.

Qeyd etmək lazımdır ki, 424 səhifəlik biblioqrafik göstəricidə 1522 adda mənbənin biblioqrafik təsviri verilmişdir. Biblioqrafik göstəricinin eyni zamanda, elektron variantı da hazırlanmışdır. Biblioqrafik göstəricinin əvvəlində «Tərtibçi-müəllifdən» başlıqlı yazıda vəsaitin quruluşu haqqında geniş məlumat verilir. «Heydər Əliyev və Azərbaycan elminin inkişaf strategiyası» sərlövhəli yazının müəllifi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik Mahmud Kərimovdur [3]. «Heydər Əliyev və Azərbaycanda elmin inkişafı» bölməsinin «Heydər Əliyev elm və elm xadimləri haqqında» sərlövhəli yarımbölməsində Heydər Əliyevin elm adamları haqqında fikirləri öz əksini tapmışdır.

«Görkəmli elm xadimləri Heydər Əliyev haqqında» adlı bölmənin «Fikirlərdən seçmələr» yarımbölməsində 66 nəfər görkəmli alim, o cümlədən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, millət vəkili, YUNESKO və İESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın, Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyasının rəhbəri, akademik Ramiz Mehdiyevin, Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyasının humanitar siyasət şöbəsinin müdiri, professor Fatma Abdullazadənin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Mahmud Kərimovun, akademiklər: Ağamusa Axundovun, Əhliman Əmiraslanovun, Arif Həşimovun, Arif Mehdiyevin, Bəkir Nəbiyevin, Asəf Nadirovun, Akif Əlizadənin, Cəmil Quliyevin, Nailə Vəlixanlının, Vəqif Fərzəliyevin, Toğrul Şaxtaxtinskiyin, Akif Hacıyevin, Vəsim Məmmədəliyevin, İsa Həbibbəylinin, İsmayıl Hacıyevin, Fərəməz Maqsudovun, Teymur Bünyadovun, Ziyad Səmədzadənin, Budaq Budaqovun, Abel Məhərrəmovun, Cəlal Əliyevin, Ədilə Namazovanın, Əli Abbasovun, Ayaz Əfəndiyevin, İqrar Əliyevin, Musa Musayevin, Nəriman Quliyevin, Telman Əliyevin, Arif İsmayıladənin, Tofiq Nağıyevin, Rasim Əfəndiyevin,

Fuad Qasımzadənin, Ömər Eldarovun, Qərib Məmmədovun, Mirməmməd Cavadzadənin və Bəxtiyar Vahabzadənin fikirləri verilmişdir.

AMEA-nın müxbir üzvləri: Yaqub Mahmudovun, Akif Musayevin, Ağasəlim Ələsgərovun, Nizami Cəfərovun, Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, professor Nərgiz Paşayevanın, Yaponiyalı dilçi-alim Akiranın, İran İslam Respublikasından cərrah Doktor Cavad Heyətin, Amerika və Azərbaycan Dostluq və Kültür Dərnəyinin rəhbəri Doktor Firuz Heyətin, ABŞ-dakı Azərbaycan Mədəniyyət Cəmiyyətinin nümayəndəsi Doktor Şəfayi Ənsarinin, İran İslam Respublikasının «Əsr-e Azadi» qəzetinin redaktoru Doktor Vahid Peyhanın, ABŞ-ın Stenford Universitetinin professoru Elizabet Şervudun, Türkiyənin «Fatih» Universitetinin rektoru, professor Ergün Yenərin, Türkdilli Ölkələrin Milli Pediatriya Cəmiyyətləri Birliyinin fəxri prezidenti, professor İhsan Doğramacının, yazıçı, Türkiyə Cümhuriyyətindən İrfan Ünvər Nəsrəddin oğlunun, P.Anoxin adına Elmi-Tədqiqat Normal Fiziologiya İnstitutunun direktoru, akademik K.Sudakovun, yazıçı-alim, İngiltərədən Qulamrza Səbri Təbrizinin, Hyustondakı tibb mərkəzinin professoru, dünya şöhrətli ürək cərrahı Maykl De Beykinin, Qazaxıstan və Qırğızıstanın xalq şairi, akademik Muxtar Şaxanovun, tarixçi Amerika Birləşmiş Ştatlarından Odri Aldstadtın, Moskva Dövlət Hüquq Akademiyasının rektoru, akademik Oleq Kutafinin, Tbilisi Dövlət Universitetinin rektoru Roin Metrevelinin, Mirzə Uluqbəy adına Daşkənd Universitetinin rektoru, professor Türabəy Dalimovun, Türkiyədəki Azərbaycan lobbisinin başqanı, professor Yəhya Taşdələnin, Rusiyanın ümumi təhsil və peşə təhsili naziri Vladimir Kinilyovun və b. fikirləri öz əksini tapmışdır [1, 45-68].

Yarımbölmədə ilk olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ümummilli lider haqqında fikri verilmişdir: «Azərbaycan tarixinin taleyüklü hadisələrlə dolu otuz ildən artıq bir dövrü Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Bu dövr ərzində Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətini və millətini zamanın ən çətin sınaqlarından çıxararaq ölkənin ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni-mənəvi tərəqqisinə nail olmuş qüdrətli şəxsiyyətdir».

«Heydər Əliyev: Azərbaycan dövlətçiliyi və elmi» bölməsinin «Ümummilli lider Heydər Əliyevin əsərləri» yarımbölməsində 46 adda Azərbaycan və 1 adda rus dilində olan əsərlər verilmişdir. «Elmin inkişafı sahəsində dövlət siyasəti» adlanan bölmədə «Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin fərman və sərəncamları» yarımbölməsi Azərbaycan və rus dillərində öz əksini tapmışdır.

«Heydər Əliyevin Azərbaycan elminin tərəqqisi ilə bağlı nitq və çıxışları» bölməsində 22 adda Azərbaycan dilində, 9 adda rus dilində sənədin təsviri verilib. «Heydər Əliyevin elm xadimlərinə verdiyi mükafatlar» yarımbölməsində 18 adda Azərbaycan dilində, 19 adda rus dilində olan sənədin təsviri verilib. «Heydər Əliyev və Azərbaycan elminin beynəlxalq əlaqələri»

bölməsində 19 adda Azərbaycan dilində, 1 adda rus dilində mənbənin biblioqrafik təsviri verilmişdir. «Görkəmli elm xadimi Heydər Əliyev haqqında» adlı bölmənin «Məcmuə, jurnal və qəzet materialları» yarım bölməsində 125 adda Azərbaycan dilində, 7 adda rus dilində, 1 adda ingilis dilində məlumatlar yerləşdirilmişdir. «Heydər Əliyev siyasətinin layiqli davamçısı» bölməsinin «Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin elm sahəsindəki sərəncamları» yarım bölməsində 82 adda Azərbaycan dilində, 72 adda rus dilində rəsmi sənədin biblioqrafik təsvirinin verilməsi sahə mütəxəssisləri üçün çox əhəmiyyətlidir.

«Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin kitabları» yarım bölməsində Azərbaycan dilində 9 adda, rus dilində 1 adda kitab, «Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə həsr olunmuş kitablar» yarım bölməsində 60 adda Azərbaycan dilində, 4 adda rus dilində kitabların təsviri öz əksini tapmışdır.

«Heydər Əliyev irsinin tədqiqi» bölməsinin «Kitabları» yarım bölməsində 281 adda Azərbaycan dilində kitabın təsviri verilmişdir. 2 adda türk dilində, 22 adda rus dilində, 12 adda digər dillərdə ədəbiyyatlar verilmişdir. «Heydər Əliyev haqqında məcmuə, jurnal və qəzet materialları» yarım bölməsində 583 adda Azərbaycan dilində, 1 adda türk dilində, 74 adda rus dilində, 6 adda ingilis dilində dövrü nəşrlərdə öz əksini tapmış material verilmişdir. «Dissertasiya və avtoreferatlar» yarım bölməsində 7 adda namizədlik və doktorluq dissertasiyası haqqında məlumat verilmişdir. «Elektron resurslar və multimedia» yarım bölməsində 9 adda mənbənin təsviri öz əksini tapmışdır.

Məsələn, Hüseynova İ. Heydər Əliyev və Qafqazda sülh prosesi. (Elektron resurs. – Bakı, 2008.–1 ədəd elektron disk (CD-ROM))

Böyük ömrün anları: Heydər Əliyev: Portret cizgiləri: (Video yazı) Bakı, 2006.

6 bölmə, 16 yarım bölmədən ibarət olan biblioqrafik göstəricidən istifadəni asanlaşdırmaq üçün «Müəlliflərin əlifba göstəricisi» Azərbaycan, türk, rus, ingilis və fransız dillərində verilmişdir. Biblioqrafik göstəricidə materiallar əlifba prinsipi üzrə düzülmüşdür. Hər bir bölmə və yarım bölmədə də bu prinsipə əməl olunmuşdur. Biblioqrafik vəsait ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin zəngin irsini tədqiq edən və Azərbaycan elminin tərəqqisində ulu öndərin xidmətlərini öyrənən mütəxəssislər üçün əvəzolunmaz informasiya mənbəyidir. Bu baxımdan, biblioqrafik vəsaitin sosial-siyasi elmlərin biblioqrafik təminatında əhəmiyyəti böyükdür. Yekun olaraq, biblioqrafik göstəricidə qeyd edildiyi kimi:

«Heydər Əliyev irsinin tədqiqi və təbliği istiqamətində aparılan işlər inkişaf etdikcə bu qəbildən olan nəşrlərin də sayı artacaqdır. Heydər Əliyev irsi gələcək nəsillər üçün örnekdir! Ümummilli liderin siyasi kursu bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Prezident İlham

Əliyev elm, təhsil və mədəniyyət sahəsində Heydər Əliyevin strategiyasını ardıcıl şəkildə həyata keçirir. Ölkə başçısının 2003-cü il noyabrın 24-də imzaladığı «Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri haqqında» fərman respublikanın tərəqqisində yeni mərhələnin əsasını qoydu. Elmi ictimaiyyət inanır ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il aprelin 10-da imzaladığı «Azərbaycan elmində islahatların aparılması ilə bağlı Dövlət Komissiyasının yaradılması haqqında» fərman elmin inkişafı üzrə milli strategiyanın həyata keçirilməsini, Azərbaycan elminin beynəlxalq elm məkanına integrasiyasının təmin olunmasını, tərəqqisini sürətləndirəcəkdir» [1, 12]

ƏDƏBİYYAT

1. *Heydər Əliyev və Azərbaycan elmi: bibliografik göstərici / Tərt. müəll.: A.Əliyeva-Kəngərli; Elmi red.: A.Xələfov. – B.: Şərq-Qərb, 2010. – 424 s.*
2. *Xələfov A. Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi. – B.: Azər nəşr, 2006. – 312 s.*
3. *Kərimov M. Heydər Əliyev və müasir Azərbaycan elminin inkişaf strategiyası // Heydər Əliyev və Azərbaycan elmi: bibliografik göstərici. – B.: Şərq-Qərb, 2010. – S.13-20.*

З.Г.АЛИЕВ
С.А.САДЫГОВА

**БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ «ГЕЙДАР АЛИЕВ
И НАУКА АЗЕРБАЙДЖАНА» ЯВЛЯЕТСЯ ВАЖНЫМ
ИСТОЧНИКОМ В ОБЕСПЕЧЕНИИ БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЙ
ИНФОРМАЦИЕЙ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИХ НАУК**
РЕЗЮМЕ

В статье говорится о значении библиографического указателя «Гейдар Алиев и наука Азербайджана», который является важным источником в обеспечении библиографической информацией социально-политических наук. Также, отмечается, что библиографический указатель, охватывающий 1522 источников и группированный в 6 разделений и 16 подразделений, является незаменимым информационным источником для специалистов, которые исследуют богатое наследие нашего общенационального лидера Гейдар Алиева и преследуют услуги великого лидера в науке Азербайджана.

Z.H.ALIYEV
S.A.SADİGOVA

**BIBLIOGRAPHY «HEYDAR ALIYEV AND SCIENCE
OF AZERBAIJAN» IS AN IMPORTANT SOURCE
IN PROVIDING BIBLIOGRAPHIC INFORMATION
OF SOCIO-POLITICAL SCIENCE**
SUMMARY

In article talks about the importance of bibliography “Heydar Aliyev and science of Azerbaijan”, which is a significant source in providing bibliographic information of social and political sciences. Also, it is noted that the bibliography, covering 1522 sources and grouped into 6 divisions and 16 subdivisions, is an indispensable source of information for professionals who are exploring the rich heritage of our national leader Heydar Aliyev and pursues services of a great leader in the science of Azerbaijan.